

Twynstra Gudde

Eindverslag Warme Overdracht Plus

Stan Duifhuizen
Evelien van der Kuil

Amersfoort
24 juli 2018

Inhoud eindverslag Warme Overdracht Plus

1. Vraagstelling en inkadering Warme Overdracht Plus als ontdekkingsreis
2. Stappenplan en chronologisch overzicht doorlopen proces en uitgevoerde werkzaamheden
3. Eindbestemming en lessons learned

Bijlagen

- Resultaten startbijeenkomst 21 november 2017
- Presentatie gedeputeerde (12 februari 2018)
- Verslag sessie 2 (13 maart 2018)
- Presentatie systeemaanpak ikv concurrentie gerichte dialoog UP Bodem en Ondergrond (25 april 2018)

Doelstelling Warme Overdracht plus

De overheden in Gelderland zien de komende jaren een belangrijke transitie op het beleidsterrein Bodem en Ondergrond. Stond vroeger het saneren van verontreinigde locaties en het beheer van stortplaatsen centraal, zien wij nu een verandering waarbij Bodem en Ondergrond een belangrijke bijdrage levert aan het oplossen van maatschappelijke problemen zoals de klimaatadaptatie en de energietransitie. Verder veranderen taken en verantwoordelijkheden, mede door de Omgevingswet. Een mooie en interessante beweging die niet vanzelf zal plaatsvinden. De gemeenten (vertegenwoordigd door VNG), Rijk, Gelders Ondergrond Overleg (GOO) en de provincie Gelderland willen dit proces ondersteunen en begeleiden. Een en ander conform de afspraken die gemaakt zijn in het Convenant en Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond.

Als eerste stap in dit proces moet een strategie en plan van aanpak worden ontwikkeld. Wij zijn hieraan begonnen met een startbijeenkomst op 21 november 2017 waarvan wij u de resultaten separaat hebben aangeboden. Aangezien het een proces is, waarbij de uitgangspunten, het resultaat en de urgentie nog niet duidelijk zijn, zien we het proces om tot een strategie en plan van aanpak te komen als een ontdekkingsreis die wij samen gaan ondernemen. Het resultaat is een strategie en plan van aanpak.

Het kader van Warme Overdracht plus

De *plus* op de warme overdracht is gericht geweest op de ingrijpende organisatorische veranderingen en ontwikkelingen die de sector bodem en ondergrond tegemoet gaat zoals:

1. De Introductie van de omgevingswet (decentralisatie, integraal werken)
2. Nieuwe maatschappelijke beleidsopgave's zoals de klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit
3. Nieuw bewustzijn rondom de bodem als natuurlijk kapitaal (voedingsbodem, grondstoffen, fundament)

Deze ingrijpende organisatorische veranderingen worden (samen) gezien als een transitie naar een nieuwe, andere manier van werken. En daarmee primair iets van (1) lange adem, (2) van meerdere niveaus en (3) van leidende coalities.

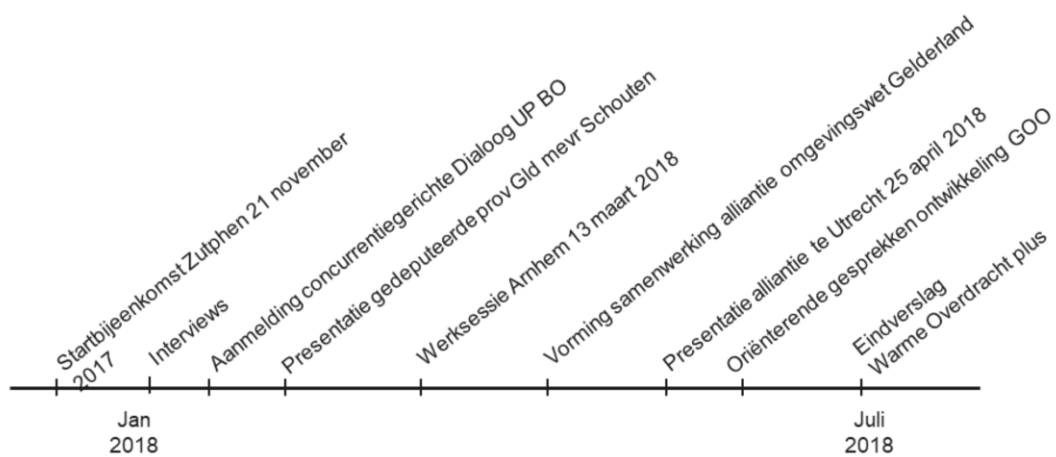
De verandering/ontwikkeling vanuit de overdracht van de bodemtaken (aanvullingswet) is daarbij als kans en momentum gezien om op aan te sluiten.

Vanuit deze visie is gewerkt aan een strategie en plan waarmee de plus (transitie) gecombineerd werd met de lopende verandering en ontwikkeling vanuit de overdracht van bodemtaken.

Stappen ikv PVA Warme Overdracht plus

1. Startbijeenkomst (Zutphen, 21 november 2017)
2. Interviews sleutelfiguren/opinie vormers Gelderland
3. Terugkoppeling beelden en opinies uit de interviews aan Henk Driessen
4. Bepalen inhoud, deelnemers en moment 2^e bijeenkomst sleutelfiguren
5. Tweede Werkbijeenkomst kernleden
6. Uitwerken strategie/plan van aanpak

Chronologisch overzicht doorlopen proces en werkzaamheden

Ontdekkingsreis Warme Overdracht plus

De Warme Overdracht plus heeft - in de metafoor van de ontdekkingsreis - de beoogde tussenbestemming nog niet bereikt. Er is nog geen strategie en plan opgesteld voor de genoemde transitie. De fase van bewustwording is nog gaande. De zoektocht gaat verder, een stukje meer bewust waarheen.

Gaande de ontdekkingsreis is ervoor gekozen om niet zo zeer aan een strategie en organisatieplan op papier te werken, maar direct te werken aan het bouwen en ontwikkelen van een organisatie. Zijnde het GOO als dé netwerkorganisatie voor bodem en ondergrond binnen Gelderland. Als voertuig en drager van de transitie.

Dit beoogde samenwerkingsverband heeft geleid tot een pré voorstel^(*) (en waarmee tevens co-financiering mogelijk kan worden gemaakt vanuit het UP Bodem en Ondergrond van RWS).

(*) De powerpoint presentatie van het pré voorstel is toegevoegd als bijlage. De aanbesteding van de tender is nog gaande.

Lessons learned Warme Overdracht plus

(1)

Uitgaande van de drie randvoorwaarden bij transities zien we een aantal observatie- en leerpunten voor het vervolg.

Transitie is een kwestie van lange adem

Observaties:

- Doelgroep heeft lange tijd succesvol autonoom/onafhankelijk kunnen opereren. Is niet gewend aan veranderingen van buitenaf
- Doelgroep toont zich weinig bewust van de impact van de verandering die gaande is, de verandering wordt hoofdzakelijk inhoudelijk gezien/benaderd
- Het gevoel voor urgentie is er niet om nu zelfstandig in actie te komen

Leerpunt:

- Om te veranderen is een langdurige interventie en energie van buitenaf nodig
- De duur van fase van bewustwording bepaalt de doelgroep zelf.

Lessons learned Warme Overdracht plus

(2)

Transitie is iets van meerdere niveaus (en in dit geval ook tussen verschillende sectoren)

Observaties:

- Het huidige GOO netwerk is uitsluitend operationeel (in)gericht
- Tactische (management) en strategische (bestuurlijk) niveaus zijn onvoldoende aangehaakt bij ontwikkelopgave die GOO zichzelf stelt
- Netwerk houdt vast aan eigen sectorale belangen
- De succesvolle zelfstandigheid en autonome positie werkt tot nu toe isolerend/ beperkend

Leerpunt:

- Bij de verandering(en) die gaan spelen dienen ook de tactische en strategische stakeholders en belangen betrokken te worden

Lessons learned Warme Overdracht plus

(3)

Transitie is iets van leidende coalities

Observaties:

- Positie en rol van Gelderse Omgevingsdiensten is erg onzichtbaar
- Provincie wil niet "het aapje op de schouder" krijgen
- Sturende/leidende team en comités van het GOO wil het klein houden
- Kleine groep visionaire koplopers (buiten het GOO) is onvoldoende om groep in beweging te krijgen
- Nieuwe ideeën en handreikingen worden binnen het GOO gereserveerd ontvangen

Leerpunt:

- Huidige GOO netwerk is gefundeerd (en floreert) op basis intrinsieke motivatie. Er zijn leiders, maar er is breder georganiseerd leiderschap nodig met visie, doelen en strategie om het netwerk in de positie van verandering en ontwikkeling te brengen.

Conclusies en advies Warme Overdracht plus (1)

Bewustzijn van de transitie binnen bodem en ondergrond is beperkt

Het vak en vakmanschap binnen het domein van de bodem en ondergrond verandert sterk. De operationele doelgroep (beleidsadviseurs, planadviseurs, vergunningverleners, handhavers) lijkt zich hier beperkt bewust van te zijn en toont in ieder geval beperkte urgentie om daarop te acteren.

Waar dit bewustzijn wel is ontwikkeld wordt regelmatig gewezen op het ontbreken van urgentie bij management en bestuur en het ontbreken van concreet handelingsperspectief. Er is duidelijk meer aandacht nodig dan de huidige rustige, lineaire ontwikkeling waarbij kennisoverdracht en –ontwikkeling via het interne netwerk en de bekende kennisinstituten de norm is.

Conclusies en advies Warme Overdracht plus (2)

Eigen mogelijkheden van huidige netwerk om te veranderen schieten tekort

Uit diverse overleg en werksessies wordt de conclusie getrokken dat een 'simpele' verbetering van het huidige operationele netwerk niet voldoende is.

De behoudende krachten overheersen. De aanwezige visionaire en veranderbereid is beperkt en de leden van het netwerk lijken niet bij machte om een omslag te maken.

Er is meer aandacht nodig voor samenwerking met partijen buiten het eigen vakgebied die invloed hebben op de ontwikkeling van het bodemwerk (systemisch werken, integrale afwegingen). Dit betreft zowel horizontale als verticale samenwerkingsvormen.

Conclusies en advies Warme Overdracht plus (3)

Betrokkenheid van het tactisch en strategisch niveau bij de transitie is nodig

Het netwerk dient meer aangehaakt te worden bij het tactisch (management) en strategisch niveau (bestuurders).

In de (regionale en landelijke) facilitering van de transitie is meer aandacht nodig/wenselijk voor de procesmatige kanten van de transitie zoals competentieontwikkeling, netwerkontwikkeling en samenwerking.

Bijlagen (resultaten en ontwikkelde producten)

- Resultaten startbijeenkomst Zutphen (21 november 2017)
- Presentatie Gedeputeerde Schouten (12 februari 2018)
- Resultaten werksessie Arnhem (13 maart 2018)
- *Systeemaanpak warme overdracht plus*, presentatie voor de concurrentie gerichte dialoog UP Bodem en Ondergrond (25 april 2018)

Twynstra Gudde

Warme overdracht Plus

Startbijeenkomst

Maya Savelkoul
Stan Duifhuizen

Zutphen
21 november 2017

Twynstra Gudde

Draaiboek startbijeenkomst warme overdracht

Van: Maja Sevelinkou
Datum: 21 november 2017

Doel:

De provincie wil graag een aanpak/strategie voor de ondersteuning en begeleiding van de transitie op het gebied van Bodem en Onbegroot. Deze aanpak/strategie voorziet in het helpen van partijen (gemeenten, Rijk, GDO en provincie) in:

- Bewustwording
- Kennisoverdracht en kennisdoorwerking
- Inventarisatie behoefte bij partijen
- Het opzetten van instrumentarium
- Het overdragen van dossiers
- Het organiseren en behalen van informatie
- Communicatie

TG is gevraagd deze aanpak/strategie op te stellen. Deze bijeenkomst heeft als doel:

- het ophalen van de informatie voor de aanpak/strategie
- het vaststellen van wat er verder nodig is om te komen tot de aanpak en strategie

Deelnemers: 5 mensen

- Henk Driessen (provincie Gelderland)
- Ron Nijp (gemeente Apeldoorn)
- Pieter Boulet (gemeente Arnhem, afgemeld)
- Jan Klein Kranenburg (RWS)
- Bart van der Mark (gemeente Ede)
- Annemarie Van Aalten (OD Achterhoek, afgemeld)
- An-daren?

Begeleiding:

- Stan Duijzen, dagvoorzitter
- Maja Sevelinkou, begeleider

Tijd: max. 4 uur

Dat: 21 november van 9.00 - 13.00u

Locatie: Pakhuis Noordharen, Noordharenstraat 43, 7202 DD Zutphen

Maatschappelijke vraagstukken

- Energieverbruik, benutten hernieuwbare bronnen, bodemenergie en geothermie
- Bodem als bron voor voedsel en drinkwatervoorziening
- Gebruik van de ondergrond voor infrastructuur
- Kwaliteit van de bodem en grondwater, natuurlijk kapitaal en als onderdeel van de biodiversiteit
- Klimaatverandering, bodem en ondergrond rol bij klimaatadaptatie

Programma Strong en Rijksstructuurvisie Ondergrond.

Doel: een duurzaam en efficiënt gebruik van de ondergrond waarbij benutten en beschermen in balans zijn.

Beleidsopgaven:

Energievoorziening, Beschikbaarheid van vast delfstoffen,
Watervoorziening, Gezonde bodem voor landbouw en natuur, Bodem
om te bouwen, Cultuurhistorie en natuurlijk erfgoed in de bodem.

Context

- Bodem en ondergrond integraal en systemisch benaderen ipv versnipperd
- Omgevingswet, decentralisatie van beleid en uitvoering
- Ontwikkelen, delen en gebruiken van kennis
- Meervoudig gebruik van ondergrond, nieuwe afwegingskader en bestuurlijke verantwoordelijkheden voor borgen schone en veilige leefomgeving
- Afwikkeling en beheer van problemen uit het verleden
- Nieuwe uitdagingen ikv klimaatverandering; adaptief programmeren

Integraliteit, systeembenadering, decentralisatie,
samenwerking, adaptief programmeren
veranderende overheid, duurzame
ontwikkeling, energietransitie
ecodienstbenadering

HOE?

Ontdekkingsreis Warme overdracht Plus

Oogst startbijeenkomst

- Waarom?**
 - Bodemsaneringsopgave is grotendeels **gereed**.
 - Overdracht** dossiers gesaneerde verontreinigde locatie en beheer stortplaatsen aan de gemeenten (*warme overdracht*).
 - Integrale en systemische** benadering maatschappelijke thema's / opgaven (zoals klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie) en integraal omgevingsbeleid → bodem en ondergrond als onderdeel (*plus*).
 - Regionale **Uitvoeringsconvenanten**
- Wie?**
 - Aanleiding**
 - Bodemconvenant, prov. MJOP en visie GOO.
 - Structuurvisie B&O en UP Strong
 - VNG, Rijk en GOO → vraag aan provincie
 - Waterschappen??
- Welke verandering/ontwikkeling (transitie)**
 - Nieuwe manier van (**samen**)werken.
 - Nieuwe **inhoudelijke kennis** nodig: verbreding en verdieping.
 - Nieuwe **positionering** en organisatiestructuur.
 - Nieuwe invulling van GOO?
- Rollen en verantwoordelijkheden**
 - Eigenaarschap bestuurlijk en ambtelijk?
 - Welke rol kan het GOO hebben?
 - Collectief eigenaarschap en commitment
- Met wie/voor wie?**
 - Doelgroepen**
 - Bodemprofessionals**, inhoudelijke medewerkers omgevingsvisie & -plan, **bestuurders**
 - Bij **gemeenten**, waterschappen, **omgevingsdiensten**, provincie **kennisinstituten**/onderzoekers
- Wat?**
 - Een plan voor een plan**
 - Een **opzet** voor een proces dat voorziet in een **strategie** waarmee partijen (naar behoefte) worden **ondersteund en begeleid** in de transitie.
- Hoe?**
 - Voorwaarden**
 - Leren**: initiatieven/ experimenten ruimte geven (veiligheid, minder regels).
 - Bewustwording**: meenemen van anderen (gemeentemedewerkers, bestuurders etc)
 - Meenemen** achterblijvers
 - Klein** beginnen
 - Dialog**, goed gesprek
 - Verkenning** rol GOO

© Twynstra Guddé | Eindverslag Warme Overdracht Plus

Groeiproces hoe verder?

Aanbod vervolg

Interviews met belangrijke stakeholders, oa:

- Peter Bouter, gemeente Arnhem
- Annemarie van Aalten, OD Achterhoek
- Henk vd Berg, VNG
- Iemand van waterschap(pen)?
- Ron Nap, GOO
- Iemand kleine gemeente?
- Bestuurder(s) met visie en motivatie
- Kennisinstituten
- Henk Driessen, prov. Gelderland
- ...nntb??...

Resultaat

- Opzet voor strategie en inrichting van het proces van ondersteunen en begeleiden van de transitie
- Geen boekwerk, visueel en overdrachtelijk vormgegeven
- Te bespreken met en te delen in alle (te betrekken) doelgroepen

Vorm en aanpak

- Korte en kernachtige sessies en dialogen
- Uitwerking schematisch en visueel
- Onderscheid houden tussen inhoud en proces
- Sturen op energie, commitment en verbinding
- Werken aan proces draagt bij aan het doel van de warme overdracht!

2^e bijeenkomst half januari

- Vervolg op startbijeenkomst
- Programma: oogst interviews, eerste out-line opzet
- Uitwerken / afronden plan en strategie eind januari

Facilitering en planning

- Stan Duifhuizen en Maya Savelkoul van Twynstra Guddes nemen de lead voor het tot stand brengen van de strategie en inrichting van het proces.
- Geen blauwdruk, maar adaptieve aanpak
- Interviews worden in dec gehouden
- Tweede werkbijeenkomst half jan
- Uitwerking van het plan in compacte vorm, met grafisch ondersteunde presentatie gericht op info overdracht naar doelgroepen

Twynstra Gudde

Warme overdracht Plus

Presentatie tussenresultaten aan gedept van
provincie Gelderland, Mevr. Schouten

Henk Driessen
Stan Duifhuizen

Arnhem
12 februari 2018

Relevante ontwikkelingen (1)

Relevante
ontwikkelingen in
beleid, wet en
maatschappij

- STRONG
- UP STRONG (uitvoeringsprogramma):
 - Werken aan een toekomstbestendige Ruimtelijke Ordening en waterbodemsysteembenadering
 - Maximaliseren van flexibiliteit en adaptief ontwerpende principes
 - Van bodemsanering naar bodembeheer en bodemontwikkeling
 - *Faciliteren van decentrale overheden en particulieren bij de invulling van hun werk*
 - Samenbrengen van de activiteiten in een werkprogramma langs vier pijlers:
 - Thema watervoorziening en mijnbouw
 - Aanpak spoedlocaties bodemverontreiniging en resterende gevallen in relatie tot maatschappelijke doelen en opgaven
 - Activiteiten betrekking hebbend op bodemdaling, kabels en leidingen, grondwaterbeheer, bodemenergie, geothermie en bodembeheer in de landbouw
 - Het ontwikkelen van kennis en informatie voor de (decentrale)overheden en maatschappelijke partijen
- Omgevingswet incl. aanvullingswet Bodem:
 - met drie pijlers in aanvullingswet: preventie, integrale afweging en beheer historische verontreinigingen
 - Ingangsdatum: 2021

Relevante ontwikkelingen (2)

Relevante
ontwikkelingen in
beleid, wet en
maatschappij

- Circulaire economie:
 - Biomassa en voedsel, Kunststoffen, Maakindustrie, Bouw, Consumptiegoederen
 - 2030 doelstellingen vastgelegd
 - Strategische agenda biomassa en voedsel:
 - Kennis agenda / sociale agenda: Het Centre for Biobased Economy (CBBE) bestaat uit Wageningen University & Research, HAS Hogeschool, Inholland, Aeres Hogeschool, Van Hall Larenstein, Avans, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, HZ. Het CBBE en het eerder genoemde CoEBBE hebben in 2017 initiatief genomen voor de oprichting van het Landelijk Biobased Kennisnetwerk (LBKN)
 - Nutriënten circulair 50% in 2030
 - Nutriënten: terugwinnen van nutriënten uit mest zegt de gedeputeerde
- Deltaplan agrarisch waterbeheer:
 - bodembeheer landelijk gebied
 - BOOT (bestuurlijk overleg open teelt en veehouderij)
 - Activiteitenlijst Boot 2017: regionale samenwerking: Bevorderen samenwerking akkerbouw, veehouderij en bollenteelt in relatie tot grondgebruik. Bijvoorbeeld rolatie grondgebruik om grondverontreiniging te voorkomen.

Relevante ontwikkelingen (3)

Relevante
ontwikkelingen in
beleid, wet en
maatschappij

- Duurzame energie:
 - Gelders Energieakkoord, samenhang zoeken met één van de uitvoeringsprogrammaonderdelen: b.v. *de voorbeeldige overheid of de wijk van de toekomst (gastransitie)*

- Klimaatadaptatie
 - klimaatstresstest 2019 uit te voeren door gemeenten, met rol voor Rijk-RWS/Provincie/waterschappen,
 - bodem speelt een (beperkte) rol met name voor water vasthouden

Omgevingswet - Aanvullingswet Bodem

Relevante
ontwikkelingen in
beleid, wet en
maatschappij

Drie pijlers:

- Bij **preventie** gaat het om het voorkómen van nieuwe verontreiniging of aantasting. Dit gebeurt via de zorgplicht en (algemene) regels voor burgers en bedrijven.
- Bij **integrale afweging** gaat het om het integraal meenemen van bodemkwaliteit bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving in omgevingsvisies en omgevingsplannen.
- Bij **beheer van historische verontreinigingen** gaat het om bescherming van de gezondheid en milieu door verstandig om te gaan met resterende bodemverontreinigingen met behulp van algemene regels.

Veranderingen:

- Van saneren van het geval ... naar een **gebiedsbenadering**
- Van saneren om milieuhygiënische redenen ... naar **regels stellen** aan activiteiten in het **omgevingsplan**
- Van een centraal gereguleerde aanpak ... naar **meer bestuurlijke afwegingsruimte**
- Versnellen en verbeteren van de besluitvorming over bouwactiviteiten door onder meer het verminderen van het aantal bodemonderzoeken en **het zoveel mogelijk inzetten van algemene regels in plaats van beschikkingen**

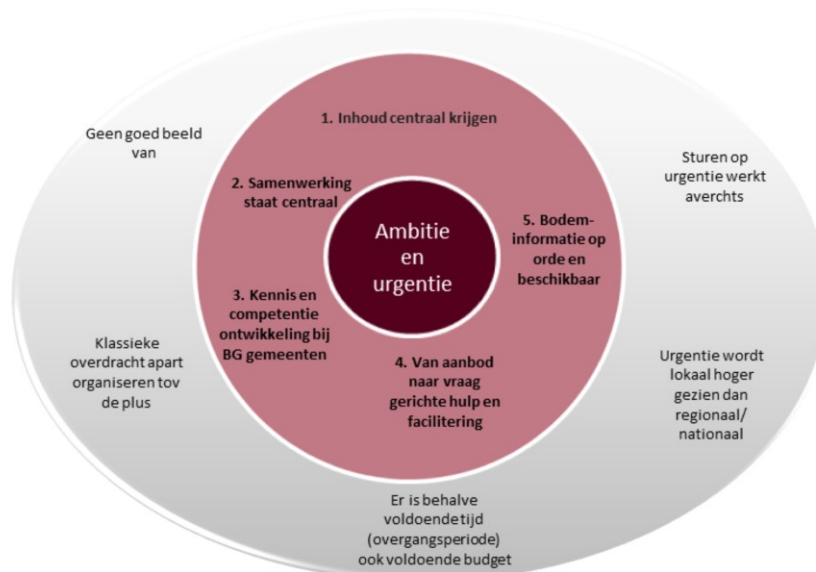
Interviews

Totaal 10 interviews gehouden en verslagen (werkdocument) gemaakt.

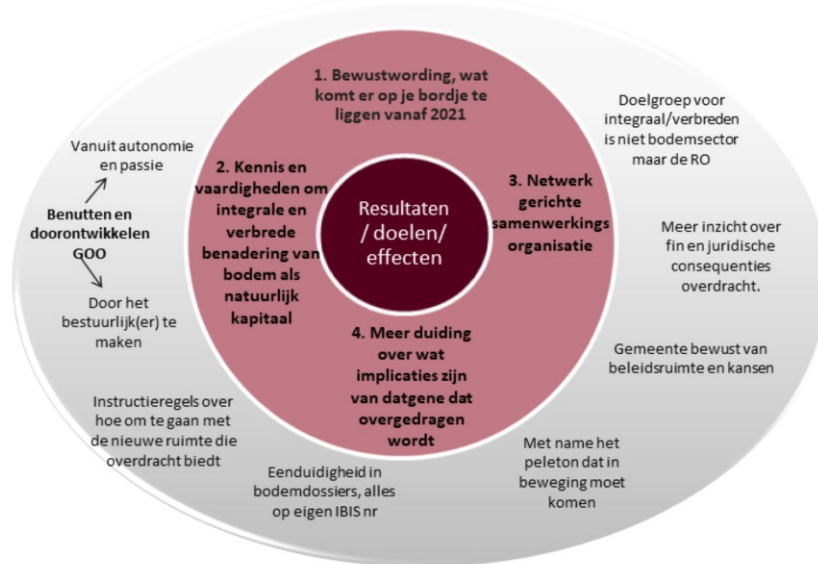
- Corné Nijburg, Min I&W
- Peter Bouter gem Arnhem
- Saskia Theuns gem. Rheden
- Koen Deelen ODVIJ
- Marieke Wesseling gem Nijmegen
- Annemarie van Aalten ODA
- Ron Nap, GOO/ gem Apeldoorn
- Henk van de Berg, VNG
- Frans van Goorbergh HvHL
- Henk Driessen prov Gld

(Eindresultaten interviews zijn besproken met gedeputeerde Schouten en gepresenteerd op de werksessie op 13 maart 2018)

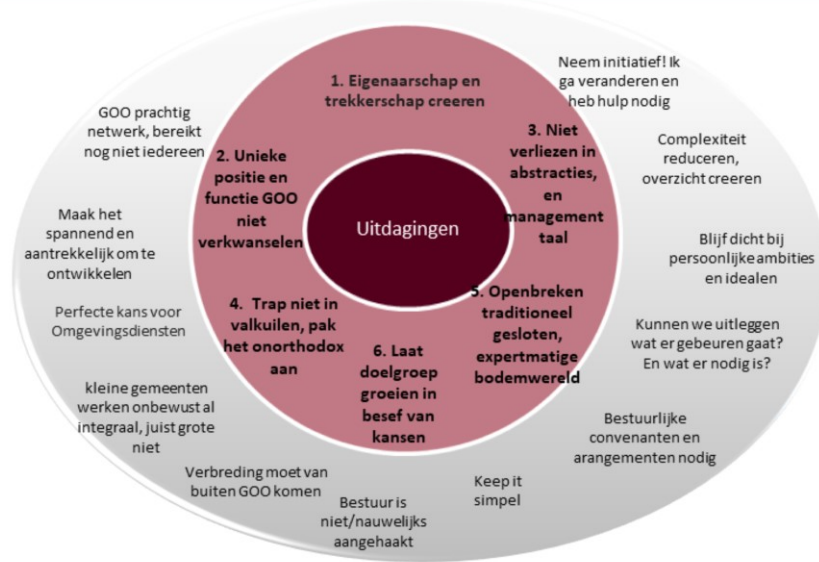
1: Ambitie en urgentie van warme overdracht plus

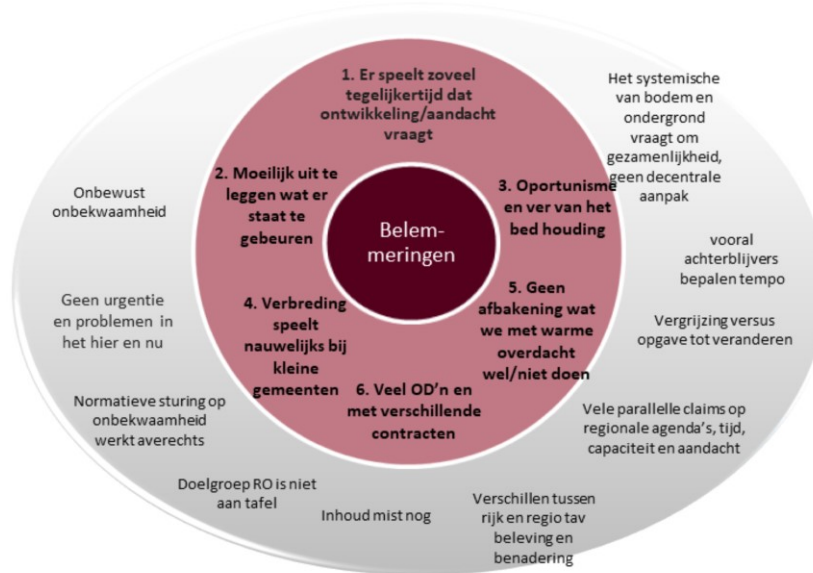
2: Wat moet warme overdracht plus opleveren? (Resultaten/doelen/effecten ervan)

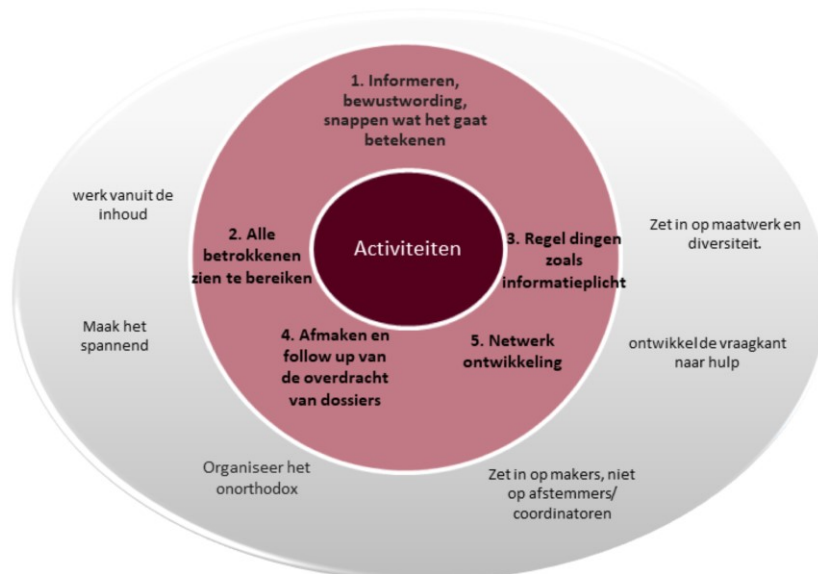
3: Uitdagingen in het werkend krijgen van de warme overdracht plus

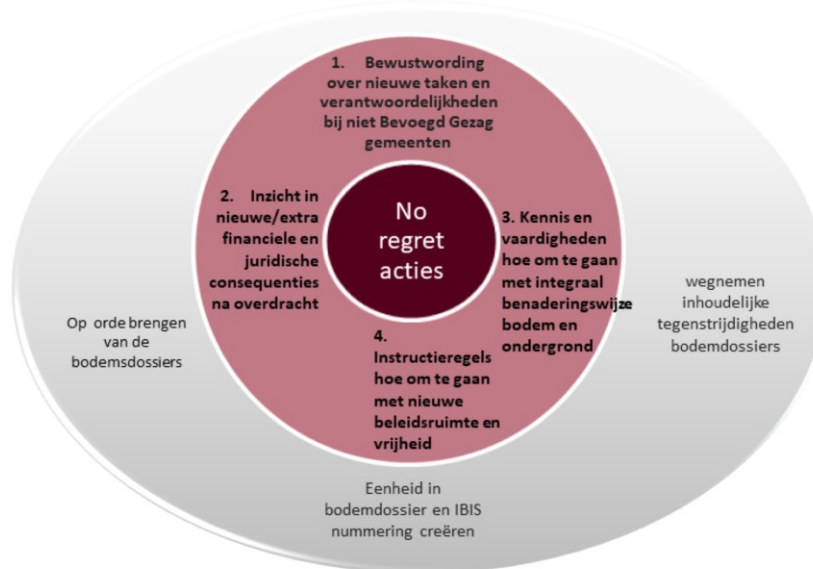
4: Belemmering voor slagen van warme overdracht plus

5: Belangrijkste activiteiten voor warme overdracht plus

6: Waarin/waarmee moet de “klassieke overdracht” in ieder geval nog afgerond of vervolgd worden?

“meta”observaties Twynstra Gudde 1/4

Collectieve ambities

- wensen en ambities geven een sterk uiteenlopend beeld
- Van operationeel (regelingen) tot tactisch (eenduidig organiseren kennis/capaciteit) tot strategisch (alliantievorming / netwerkorganisatie).
- Starten vanuit bodem versus starten vanuit RO?
- Vraagpunt: Koppeling Bodem/ondergrond wel of niet met Omgevingswet

Belangen

- Lopen sterk uiteen; Technisch/inhoudelijk versus juridisch/financieel
- Overdracht als kans (ruimte, autonomie) of als bedreiging (wat krijg is voor nieuwe milieutechn en financiële risico's)
- Rol gerelateerde belangen lopen uiteen. Opdrachtgevende, opdrachtnemende, toezichhoudende, kaderstellende

Uitdagingen

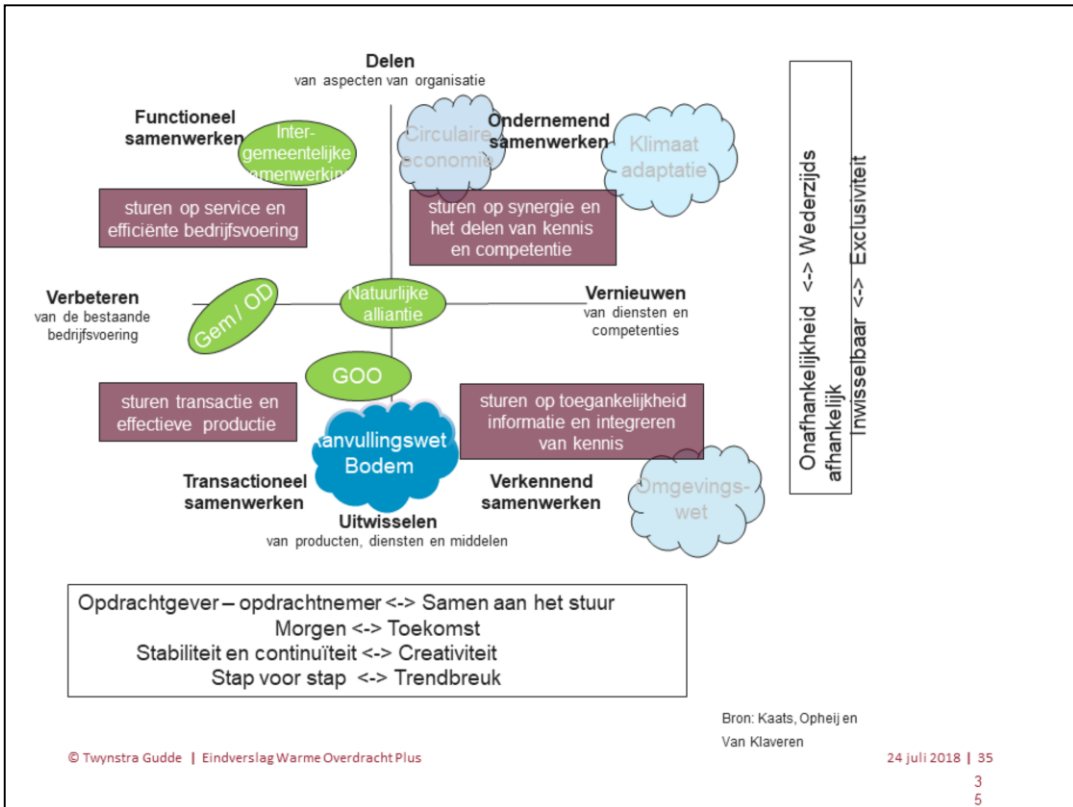
- Eenduidigheid en bewustzijn creëren over de toekomst, wat komt er op ons af?
- Afstemming over ieders rol vervulling
- Maatwerk of standaard hulp
- Om kunnen gaan met paradoxen (centraal -> decentraal / sectoraal -> integraal)

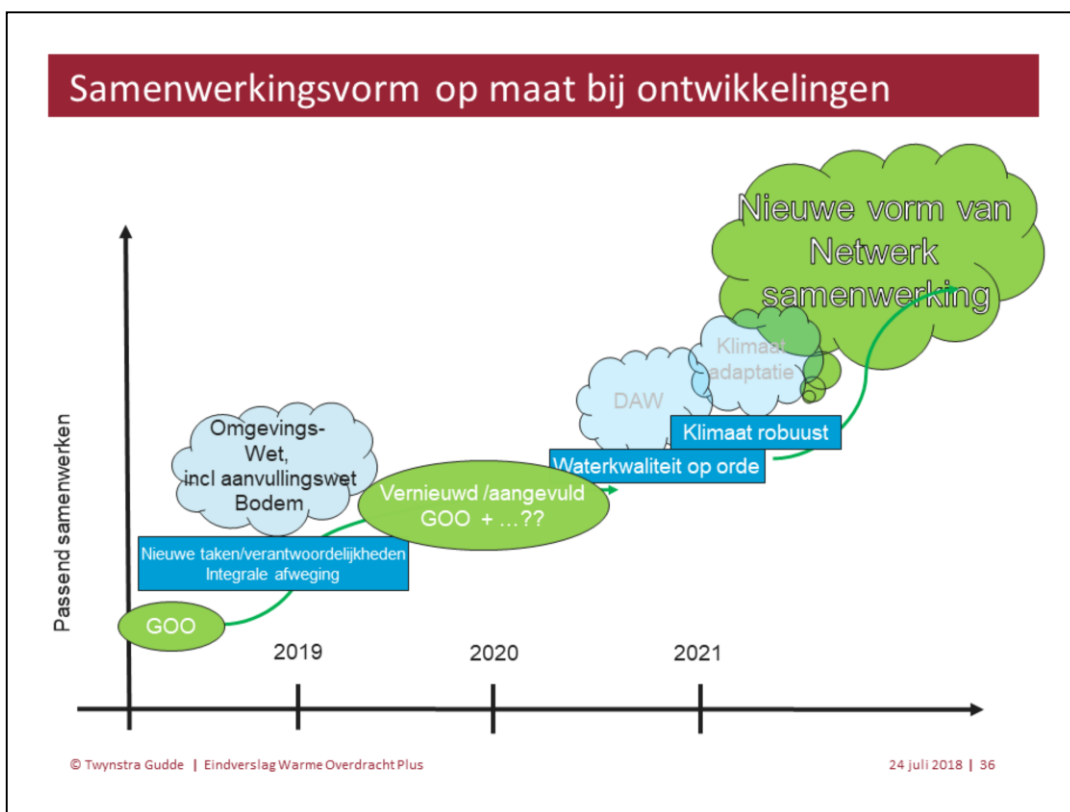
“meta”observaties Twynstra Gudde 2/4

- Belemmeringen**
- Het speelt nog niet echt, er is beperkt gevoel van urgentie
 - Onbewust onbekwaam, nog niet bekend wat staat te gebeuren
 - Men kent elkaar door en door, weinig intrinsieke vernieuwingskracht
 - Er komt veel verandering/vernieuwing af op de lokale en regionale partijen
 - grote diversiteit in werkwijze/inschakeling/benutting van de OD

- Meest gewenste uitkomst/resultaat**
- extra impuls aan rol/meerwaarde van het GOO geven. GOO 2.0
 - Klassieke overdracht met een plus afronden (instructieregels, eenduidigheid bodemdossiers, financiële en juridische consequenties overdracht)

- Aard van samenwerking**
- Ambtelijk houden of bestuurlijk maken en -organiseren?
 - Samenwerkingsprogramma, -project of -proces?
 - GOO als vehicle ?
 - Verbreden naar gouden driehoek?

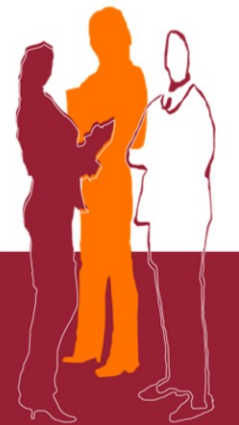
Twynstra Gudde

Strategie en aanpak Warme Overdracht plus

Werksessie

Stan Duifhuizen
Ruben ter Mors

Arnhem
13 maart 2018

Agenda voor vanochtend

- 09.00 uur Welkom, terugblik kick off sessie en doel van vandaag
- 09.10 uur Resultaten van de interviews (overview)
- 09.25 uur Wat is (nog) nodig in het kader van de Warme Overdracht?
- 09.50 uur Pauze
- 10.00 uur Wat is nodig om dit voor elkaar te krijgen?
- 10.45 uur Matchmaking!! Wat kom ik halen en wat kom ik brengen?
- 11.10 uur Wrap up; waarin liggen momenteel de eerste/belangrijkste aanleidingen voor collectieve/ in samenwerking te organiseren en te realiseren acties?
- 11.35 uur Maken van actie- en stappen plannen voor eerste drie meest prioritaire initiatieven voor samenwerking.
- 12.15 uur Terugkoppeling per groep
- 12.30 uur Wat en wie hebben we verder nodig om tot samenwerking te komen?.
- Lunch wordt binnengebracht
- 12.50 uur Evaluatie en afronding

Warme overdracht plus

Waar is vanuit stakeholders behoefte aan?

	Onderwerp / behoefte voor vervolg en afronding ikv klassieke overdracht	Gevraagd door:
1	Inzicht van nieuwe/extra financiële en juridische risico's voor gemeenten nav de aanvullingswet	Gemeenten en OD's
2	Bewustwording van de nieuwe taken/verantwoordelijkheden door overdracht	Gemeenten, OD, GOO
3	Kennis en vaardigheden voor proces van integraal werken, waarbinnen bodem en grondwater behalve dragende ondergrond met name een natuurlijk te beschermen kapitaal is	Gemeenten, GOO
4	Bodem/ondergrond visie van gemeenten afstemmen op bodem/ondergrond visie provincie	OD, gemeenten
5	Op orde brengen van de bodemdossiers,	Kleine gemeenten
6	Eenduidigheid in bodemdossiers en IBIS nummering, oplossen van inhoudelijke tegenstrijdigheden binnen bodemdossiers	Kleine gemeenten
7	Instructieregels: Welke beleidsmatige ruimte heb je straks als gemeente? Hoe ga je daar mee om?	Grote en kleine gemeenten

Twynstra Gudde

Notitie

Aan: Hans Driessen
Van: Stan Duijzelen
Datum: 20 maart 2018

Onderwerp: Resultaten werk sessie Warme Overdracht Plus op 13 maart 2018

De deelnemers lezen uit de zeven onderwerpen de volgende drie om verder uit te werken:

1. Bewaarding van de nieuwe takenverantwoordelijkheden door overdracht (8 stemmen)
2. Kennis en vaardigheden voor proces van integraal werken, waarbinnen bodem en grondwater behalve dragende ondergrond met name een natuurlijk te beschermen kapitaal is (6 stemmen)
3. Welke beleidsmatige ruimte heb je straks als gemeente? Hoe ga je daar mee om? (4 stemmen)

Deelnemers lezen niet voor de volgende onderwerpen:

1. Bodemondergrond vlek van gemeenten afstemmen op bodemondergrond vlek provincie (3 stemmen)
2. Indacht van nieuwe/keuze franchise en juridische risico's voor gemeenten naar aanleiding van de aanschafprijs (1 stem)
3. Op orde brengen van de bodemdata's (2 stemmen, kan worden samengeroepen met 4)
4. Eenduidigheid in bodemdata's en BBS nummering, oplossen van inhoudelijke tegenstrijdigheden binnen bodemdata's

Algemeen beeld na uitwerking in groepjes van belangrijke onderwerpen:

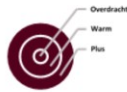
- Er zijn verschillende interpretatie en beeld
- Verschillende verhoudingen
- Zoeken naar consensus (en dus belemmeringen)
- Gevoelheid voor jaargang
- Veel differentie in aanpak (van bodem taken op dit moment)
- Om kunnen gaan met onzekerheden

"Bewustwording van de nieuwe taken/verantwoordelijkheden door overdracht"

(In het groepje zaten: Jan, Saskia en Henk)

Ambitie

- Commitment over werkprocessen en instrumentarium voor nieuwe taken en verantwoordelijkheden
- Warme overdracht = wettelijk (processen)
- Warme overdracht plus = eigen ambities
 - o Klimaat, energie, voedsel, gezondheid, water, biodiversiteit circulaire economie (Omgevingswet en dus integraal werken?)

Wat is daar voor nodig?

- Commitment werkprocessen en instrumentarium. Dat is nodig voor de nieuwe taken en verantwoordelijkheden.

Stappenplan:

- Bewustwording is proces van: ontkenning, verkenning (NU), actie en volhouden

Uitwerking halen/brengenkaart

Partij 1: GOO (OD's)

Belangen: -
Halten: Inzicht werkwijze en meningen
Brengen: COP, vertalen naar bestuurlijke urgentie.

Partij 3: OD's

Belangen: Overeenstemming in afweging en keuze. Gemeente moeten keuzen maken.
Halten: Resultaat bestuurlijk proces
Brengen: Werkwijzen en processen.
Beleidsvaluatie.

Partij 2: Provincie

Belangen: Eenduidig beleid en urgentie voor maatschappelijke thema's
Halten: Informatie en kennis
Brengen: Netwerken (landelijk en lokaal) (Bestuurlijk en ambtelijk), kennis en verbinden.

Partij 4: Grote gemeente

Belangen: bewustwording breder binnen eigen gemeente brengen (gericht op de plus)
Halten: Hulp bij interne erkenning
Brengen: netwerkinformatie, Spiegelen, ervaring op warmte.

"Kennis en vaardigheden voor proces van integraal werken, waarbinnen bodem en grondwater behalve dragende ondergrond met name een natuurlijk te beschermen kapitaal is"

(In het groepje zaten: Ron, Hedwig en Anneke)

Ambitie:

- Kennis en vaardigheden, proces integraal werken i kv en natuurlijk kapitaal
- Bewustzijn en begrip creëren met betrekking tot bodem en ondergrond
- Genereren beeld m.b.t functies en ondergrond

Wat is daarvoor nodig:

- Aanbod en vraag samenbrengen
- Draagvlak communicatie, educatie en voorlichting
- Stimuleren doormiddel van (fin.) prikkels

Welke stappen zijn er nodig:

- Omgevingsvisie

Uitwerking halen/brengenkaart

Partij 1: GOO (OD's)

Belangen: kennis uitwisselen, samenhang
Halen: meningen en belangen
Brenge: gezamenlijke kennis

Partij 3: OD's

Partij 3: Kleine gemeente
Belangen: -
Halen: kennis uit lokale bedrijfsmatige organisaties
Brenge: lokale kennis (bijv. ondergrond) en intermediair van diverse partijen

Partij 2: Provincie

Belangen: Uniform beleid, systeemdenken
Halen: Informatie
Brenge: kennis, netwerk en verbinden

Partij 4: Grote gemeente

Belangen: verbreden en netwerk
Halen: ervaring met processen, kennis op inhoud en netwerk
Brenge: ervaring met processen en kennis op inhoud

"Welke beleidsmatige ruimte heb je straks als gemeente? Hoe ga je daar mee om?"

(In het groepje zaten: Peter, Marieke en Joris)

Ambitie:

- Duidelijkheid creëren over beleidsmatige ruimte binnen de nieuwe wettelijk kaders
- Duidelijkheid creëren → verandering wettelijk kader (veel ruimte)
- Meer dan alleen chemisch/bodemverontreiniging, meer integraal werken
- Keuzes maken binnen die ruimte (ambtelijk en bestuurlijk) (lokaal, regionaal of provinciaal)

Wat is daarvoor nodig:

- Inventarisatie: Hoe ver zijn de gemeente en OD's?
- Afstemmen landelijke initiatieven
- Faciliteren proces GOO?
- Rol VNG?

Uitwerking halen/brengenkaart**Partij 1: GOO (OD's)****Belangen:**

Halen: Inventarisatie belangen + agenda

Brenge: Afstemmen en stroomlijnen

Partij 2: Provincie**Belangen:** Consistent beleid en regionale ambities (economie en duurzaam)

Halen: Kennis en informatie

Brenge: Beleidskader, kennis, netwerken, verbinden, ondersteunen

Partij 3: Kleine gemeente**Belangen: -**

Halen: Duidelijk wettelijk kader en bewegingsruimte

Brenge: inzicht in lokale behoefte

Partij 4: Grote gemeente**Belangen: -**

Halen: Duidelijkheid wettelijk kader

Brenge: Duidelijkheid wettelijk kader, link met de VNG en tijd

Presentatie consortium "De alliantie omgevingswet Gld.
(pitch tijdens concurrentie gerichte dialoog UP Bodem en Ondergrond op
25/5/18 te Utrecht)

**CONSORTIUM DE ALLIANTIE
OMGEVINGSWET GELDERLAND**

CONTACTPERSONEN

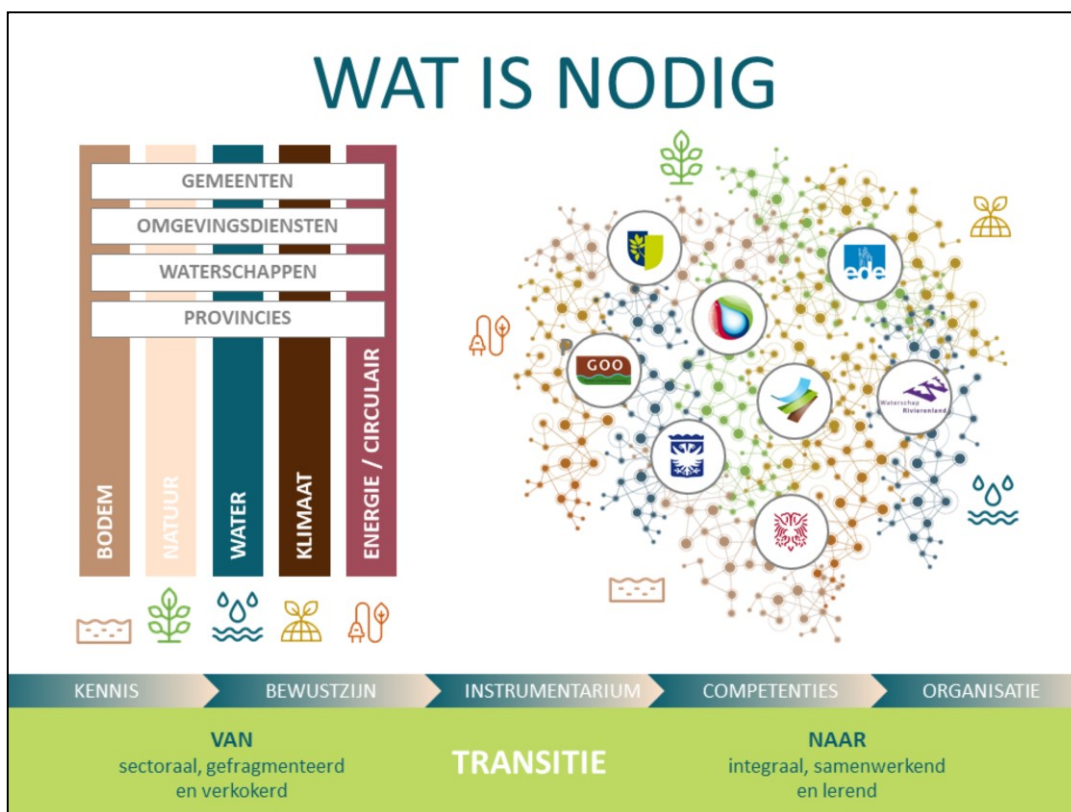
Twynstra Guddé ➤ Stan Duifhuizen (sdu@tg.nl)

GrondRR ➤ Vincent Grond (vincent@grondrr.nl)

Hogeschool van Hall Larenstein ➤ Peter Groenhuijzen
(peter.groenhuijzen@hvhl.nl)

25-7-2018

WERKEN OP HET GRENSVLAK

DOOR MENSEN EN ORGANISATIES

SYSTEEMAANPAK

EEN VOORBEELD

SYSTEEM III

Mens en maatschappij

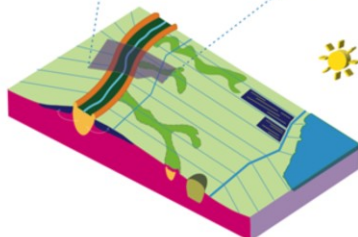
SYSTEEM II

Bebouwing, verkeer en netwerken

SYSTEEM I

Bodem en ondergrond, natuur en groen, klimaatveranderingen

Ondersteunt afstemming schaalniveaus

Ondersteunt logische samenwerkingen

Basis voor onderwijs en samenwerking onderzoeksinstellingen

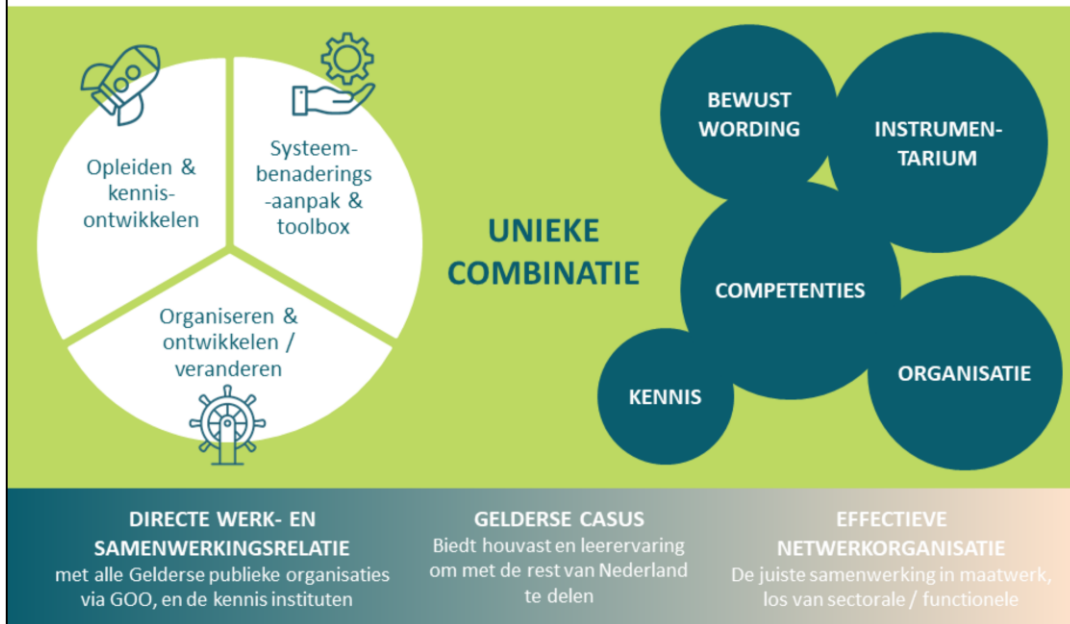
Bodem en ondergrond als onderlegger: maakt begrijpbaar, helpt planning maatschappelijke belangen en zorgt voor verbinding

Participatie, sturing en afweging vanuit omgevingsvisie

UNIQUE BUYING POINTS

VAN DE ALLIANTIE

TEN SLOTTE...

ONZE MISSIE,
AMBITIE EN
PASSIE

INHOUDELIJKE EN
ORGANISATORISCHE
TRANSITIE

GESTELD STAAN
VOOR DE GROTE
MAATSCHAP-
PELIJKE THEMA'S

MAXIMAAL
GEBRUIK VAN
ACTIEVE
NETWERKEN

SAMEN
ANTWOORDEN
VINDEN OP DE
VRAGEN UIT HET
UP BODEM EN
ONDERGROND

DYNAMIEK EN
EXPERTISE
VAN BUITENAF

Wat zijn de opgaven
voor de decentrale
overheden?

Wat hebben de
decentrale overheden
nodig?

Op welke manier
inzichten aanspreken en
praktisch toepassen?

Hoe delen we de
opgedane kennis,
ervaringen en inzichten?

S. Duifhuizen
sdu@tg.nl
Mevr. E. van der Kuil
eki@tg.nl

Twynstra Gudde *Anders denken, gewoon doen*